Simonffy András

A zenélő gondola

Magnószalag Itáliából

– Mennyit kér ezért a gondoláért?

– Háromezerötszáz, signore. Alább nem adhatom.

– Nagyon sok, sajnálom.

– Signore! Egy pillanatra. Nézze meg, világít is. Az amerikaiak úgy viszik, mint a fügét. Ma ez a tizedik, amit eladok. Önnek háromezerre leengedem. Szimpátiából. Ön német, ha jól gondolom.

– Magyar.

– Magyar? Ó, gyönyörű ország az öné.

– Járt már ott talán?

– Nem, signore. Nehéz innen eljutni Ázsiába.

– De hiszen Magyarország Európában van.

– Igen? Úgy tudtam, Ázsiában. Mindegy, csodálatos ország lehet. És nézze csak, ha megnyomja ezt a gombot, a táncosnő forogni kezd a kabin tetején, és megszólal a zene.

– Sok a háromezer.

– Mennyit adna érte?

– Ötszázat.

– Ó, ön bizonyára boldog ember, signore: fogalma sincs a líra értékéről. De lenne csak négy kicsi gyerek otthon… négy fiú, signore.!

– Mennyi idősek?

– Kedves öntől, hogy érdeklődik. A kis Pietro – ha látná! – ő most éppen három éves, erős, fejlett gyerek. Nézze csak, itt a fényképen ő ez, a széken. Látja? Az anyja áll mellette, az én drága Máriám… Ha a képre nézek, szégyenkezem uram, hogy kétezernyolcszázért vesztegetem ezt a gyönyörű gondolát. A legszebb ajándék, signore… Ismeri a dallamot?

– A Sorrentói emlék.

– Járt Sorrentóban? Nem? Sajnálhatja. Feltétlenül el kell mennie oda. Úgy mondják, nagyon szép hely. Nap, tenger, nők, bárok, zene… Ha kisüt a nap, feltétlenül látogassa meg Sorrentót. Ez a dallam maga megéri a kétezernyolcszáz lírát.

– Sok, nagyon sok ezért a hajóért.

– Sajnálom, signore. Úgy látszik ön lesz az első vevő életemben, akiről le kell mondanom. Bevallom, az első pillanatban azt hittem, könnyebb dolgom lesz. Ön elszánt ember, fiatal és nagyon gazdag lehet,

ha ennyire sajnálja a pénzt… Sokra fogja vinni, signore. Hogy tetszik önnek Velence? Boldog lennék, ha megnyerné tetszését.

– Nem hittem, hogy csakugyan ilyen szép ez a város.

– Szép. De látna csak a falak mögé, signore. A kis csatornák életét nem mutatják a külföldieknek. Pedig az is Itália. Nagyon szép karosszériája van Itáliának uram, de a motorral baj van… Így mondják. Önnek bizonyára van kocsija. Kipróbálta már az új autósztrádákat? A Del Solét és a Serenissimát? Nincs kanyar, nincs kereszteződés, nincs emelkedő, hat sávban futnak az autók. Jó utak vannak önöknél?

– Keskenyebbek.

– Ha látná csak az amerikai sztrádákat. Renata, a húgom odakinn él, néha küld fényképeket.

– Kivándorolt, vagy oda ment férjhez?

– Na, ő aztán külön tészta. Nem tartom fel, signore? Remélem nem. Járt Vicenzában a támaszpont környékén?

– Láttam az útról a kerítését.

– Most már ott élnek az amik, a kerítés mögött. De látta volna csak két évvel ezelőtt, amikor Renata megszökött otthonról… mit mondjak, százezer lírát kaptak havonta a sorkatonák. A tisztek a dupláját is. És semmi dolguk. Tele voltak a bárok katonákkal és kurvákkal. Nahát ez a Renata is. Nyolcan voltunk testvérek. Hárman Brazíliában vannak, a két lány férjhez ment, másik két bátyám elesett, még a második háborúban. Luciával nem is volt semmi baj, de Renatának látomásai voltak. Sohasem ismertük ki egészen. Hiába akartuk jól férjhez adni, nem akarta az. Megszállott volt, signore. Hiába a húgom, mégis azt kell mondanom, nem nő az ilyen. Tanulni akart. Ó, ha tudtuk volna akkor, hova jut. „Nagy pénz neked az, nem bírod" mondogattuk. Nem baj, majd ő, ő, bízzuk csak rá, hagyjuk békén. Nahát, azért állt be közéjük, hogy keressen. A rendőrség meg óránként razziázott, akkor megvolt már a törvény.

– Lebukott?

– Le az mind. Kitiltották a lányokat a városból.

– S hogy került Renata Amerikába?

– Signore, okosabb az olasz kurva az egész támaszpontnál. Mindegyik lány férjhez ment egy-egy amihoz. Azok meg nem tudták, hogy nálunk nincs válás. Mindnek haza kellett vinnie a feleségét. Képzelje, volt öröm. A fejesek meg betojtak. Családi házak épültek a kerítésen belül. Bölcsődét kellett nyitni a laktanyában. Így mondják. A városi tanács köszönőlevelet írt az ezredesnek. Na, azóta nemigen engedik ki az amikat, ha igen, akkor is csak civilben. Odabent megvan

mindenük: bárok, áruházak, éttermek, mozi, sportpálya… Hát csak így került Renata is Amerikába.

– S ott tanul tovább?

– Nem, signore. Bár azt írja, vannak még néha látomásai… Hanem nézze meg ezt a zöld gondolát… Vagy a sárga tetszik jobban?

– Fekete gondolája nincs? A valódi gondolák is feketék Velencében.

– A nagy pestijárvány óta. Gondolákon hozták akkor a hullákat. Hagyomány azóta… De ezeket nem gyártják fekete színben. Már így is én fizetek rá, odaadom a sárgát kétezerötszázért. Csak a becsületem miatt, signore. Hogy megmaradjon a becsületem a családom előtt. Még egy fél év és úgyis itthagyok mindent. Tudja, hova megyek?

– A húgához?

– Dehogy! Na, attól mentsen meg a Madonna. Amerikától. Nem vágyom én oda. Amerika megtelt. Amerika nem a régi már. Tudja, hogy minden második amerikai idegbeteg? Afrikába, signore, Afrikába. Afrika most a lehetőségek hazája. Három éve ment ki egy barátom Leopoldville-be, nemrég jött haza. Akkora kocsit hozott, mint ide a ház. Hazajött és villát építtetett Ostiában, a tengerparton. Százhúsz millióért. És tudja, mi volt azelőtt? Villanyszerelő… Szegény. Épp egy hete temettük. Összeszedett valami nyavalyát odakint, felpuffadt a teste. Nem bírta klímát.

– És ön?

– Én szívós természet vagyok, uram. És soha nem voltam beteg. Nem félek. Meg aztán… Tudja, az ember mindig abban bízik, hogy nem ő lesz az…

– Ért engem. Önöktől nem mennek ki az emberek?

– Nem. Egy idő óta nem.

– Sokan vagyunk ezen csizmán, signore. Ötvenmillió száj… Elvisz a gondolát, uram? Kérem, ne mondjon nemet Kétezerötnél tartotunk.

– Elviszem.

– Köszönöm, signore. Óvatosan tegye a táskába, könnyen eltörhet a táncosnő. Elégedett, signore? Örülök, ha jó vásárt csinált. Nagyon szép gondola. Rágyújt?

– Próbálja meg a magyar cigarettát.

– Fekszke?

– Fecske. Hasonlít a Nazionaléra. Erősebb.

– Jó cigaretta. Érdekes. Köszönöm, uram. Először járt Itáliában?

– Először.

– Jól beszéli a nyelvet. Mióta tanulja?

– Nyolc éve.

– Egyetemen talán?

– Most már ott.

– Ön bizonyára gazdag ember, ha tanul. És nőtlen.

– Két hónapos fiam van otthon.

– Gratulálok, signore. Nem gondoltam volna. Bizonyára jól nősült.

– Szeretem a feleségem.

– Neki vette a gondolát?

– Talán igen. Nem akartam megvenni.

– De hiszen alkudott rá.

– Ki akartam próbálni ezt is. Nálunk szabott árak vannak. Nincs alku.

– Egészen jól csinálta. Ritkán engedek le ezer lírát. Pedig az enyémnél bizonyára több tízezres van a zsebében.

– Ne gondolja. Összesen ennyit kaptam egy hétre.

– Tízezret? Hiszen az nem pénz, uram. Szállodára sem elég.

– Diákszállóban lakom.

– Az más. Ott olcsó… És legalább tetszik önnek a gondola?

– Nem. Ne haragudjon, nagyon ízléstelennek tartom.

– Az is. Pocsék áru. Tudom jól, ne röstelkedjen. Az amerikaiak viszik. Buknak rá. És amik dollárt hoznak. Mi gondolát adunk, tengert és napot. Nézze, kisütött. Süt a nap, signore! Micsoda szép idő, gyönyörű húsvétunk lesz. Most mit kezd a gondolával? A pénze negyedrészét ráköltötte.

– Megtartom.

– Ha akarja, visszaveszem. Ön nagy jót tett velem. Húsz évig azt hittem, én vagyok az egyetlen, aki pocséknak tartja ezeket a gondolákat.

– Csakugyan visszavenné?

– Bánt a lelkiismeret, signore. Azt hiszem, félreismertem az első pillanatban. Ne haragudjon, hogy németnek néztem. Nem ismerem még a magyarokat. Kevesen jönnek hozzánk. Látja azt a fehér házat a sarkon?

– Ahol a motorcsónak áll?

– Pontosan. Az üzletet is látja a hosszú cégtáblával… Signore, ott háromszáz líráért megkapja ugyanezt a gondolát. Én is ott veszem. Ön még nem ismeri a piacot, signore. Nagyon kell vigyáznia a líráira. Tessék, itt a kettőezerötszáz. És köszönöm a cigarettát, signore. Érezze jól magát Itáliában.

Megjelent: Új Írás, 1965. július